

Q.P. Code : 303700

(3 Hours)

[Total Marks : 100]

- N.B. :** (1) Attempt **all** questions.
(2) **Figures** to the **right** indicate **full marks**.
(3) Support your **answers** with relevant **case laws**.

1. Answer in not more than two sentences :

1. Explain the term sanskritization ?
2. State the difference between agnate and cognate ?
3. What is the punishment for giving and taking dowry ?
4. Explain the term ancestral property ?
5. Who can reunite after partition ?
6. What is obstructed heritage ?
7. Explain patriarchal and matriarchal family.
8. What is child marriage ?
9. What is the duty of family court ?
10. Explain void marriage.

20

2. Write short notes on **any four** of the following :

1. Legal provisions of sati
2. Joint Family
3. Maintenance of a Hindu wife under Hindu Marriage Act
4. Disqualification of an heir under Hindu succession act
5. Family court act
6. Divorce by mutual consent

20

3. Answer **any two** from the following (Give reasons for your answers) :

12

- (1) Simi and Anup were married under the Hindu Marriage Act. The marriage was not consummated for 2 years due to ill health of Anup. Simi left the house one day and never returned back.

Question :

- (a) Can Simi seek divorce?
- (b) What are the rights available to Anup.

TURN OVER

- सूचना : (१) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
(२) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
(३) उत्तरांना न्यायनिर्णयाचा संदर्भ द्या.
(४) मराठी रूपांतराचे आकलन व झाल्यास इंग्रजी प्रश्नपत्रिका कृपया पहावी.

१. दोन वाक्यात उत्तरे लिहा :

१. "सांस्कृतीकरण" ही संकल्पना स्पष्ट करा.
२. 'पितृकुलीन' व 'नातलग' मधील फरक लिहा.
३. हुंडा देणे व घेण्यासाठी काय शिक्षा आहे?
४. "वडिलोपार्जित मालमत्ता" ही संकल्पना स्पष्ट करा.
५. विभागणी नंतर पुनसंघटन कोण करू शकतो?
६. "प्रतिबंध द्या" (ऑफस्ट्रकटेड हेरिटेज) म्हणजे काय?
७. 'पितृसत्ताक' व 'मातृसत्ताक' कुटुंब म्हणजे काय?
८. बालविवाह म्हणजे काय?
९. कुटुंब न्यायालयाचे काय कर्तव्य असतात.
१०. कर्त्याचे दोन अधिकार लिहा.

२०

२. टीप लिहा (कोणतेही चार) :

१. सतीप्रथे विषयक कायदेशीर तरतुदी
२. एकत्र कुटुंब
३. हिंदू विवाह कायद्यांतर्गत हिंदू भत्तीची पोटगी
४. हिंदू वारसा हक्क कायद्यांतर्गत वारसाची अपात्रता
५. कुटुंब न्यायालय कायदा
६. सहसंमतीने घेतलेले घटस्फोट

२०

३. खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्नांची उत्तरे कारणासह लिहा :

१. हिंदू विवाह कायद्यांतर्गत शिमी व अनुप विवाहबद्ध झाले. परंतु मागील दोन वर्षांपासून अनुपच्या आजारपणामुळे त्या दोघांमध्ये वैवाहिक संबंध प्रस्थापित झाले नाही. एकेदिवशी शिमी अनुपच्या घरातून निघून गेली व पुन्हा पर आली नाही.
(अ) शिमी घटस्फोट घेऊ शकते का?
(ब) अनुपसाठी कोणते हक्क अस्तित्वात आहे.

१२

TURN OVER

२. सुमन ह्या हिंदू घटस्फोटीत महिलेचा एक मुलगा दत्तक घेण्याची इच्छा आहे.
(अ) दत्तक घेणेसाठी कोणत्या आवश्यक अटी तीने पूर्ण करावयास हवे?
(ब) जर तिच्या पूर्वीच्या वैवाहिक संबंधातील पहिला मुलगा असेल, तर ती दुसऱ्या मुलाला दत्तक घेवू शकते का?

३. मीना ह्या हिंदू स्त्रीकडे तिच्या मयत पतिकडून मिळालेली व आजीकडून (आईची-आई) मिळालेली मालमत्ता आहे. मीना मरण पावली. तिच्या पश्चात तिची आई, एक मुलगा व एक मुलगी आहे.
(अ) तिच्या मालमत्तेची विभागणी कशी होईल?
(ब) तिचा दीर त्या मालमत्तेवर हक्क सांगू शकतो का?

४. कोणत्याही चार प्रश्नांची उत्तरे लिहा :

- (अ) वैध हिंदू विवाहाच्या अटी सविस्तर स्पष्ट करा. घटस्फोटाची विविध कारणे थोडक्यात लिहा.
(ब) 'समान' नागरी कायदावर केस लॉ सकट टीकात्मक चर्चा करा.
(क) 'विभागणी' ही संकल्पना स्पष्ट करा. अंशतः विभागणी व पुनरारंभ विभागणी स्पष्ट करा.
(ड) हिंदू अज्ञानाचे नैसर्गिक पालकत्व स्पष्ट करा. नैसर्गिक पालकाचे अधिकार लिहा.
(इ) हिंदू दत्तक व पोटगी कायदा १९५६ अंतर्गत वैध दत्तकाच्या अटी स्पष्ट करा.
(फ) कर्त्याचे अधिकार स्पष्ट करा.

- (2) Suman a divorced Hindu woman wants to adopt a boy.

Question :

- (a) State the requisites required to be fulfilled by her for adoption.
- (b) Can she adopt if she is having a son from her earlier marriage. Give reasons.

- (3) Minu a Hindu female acquired property from her maternal grandmother and also property from her deceased husband. She died leaving behind her mother, son and daughter.

Question :

- (a) How will her property be distributed ?
- (b) Can her brother in law claim right in the property ?

4. Answer **any four** of the following :

48

- (a) Enumerate in detail the conditions of a valid Hindu Marriage. State the various grounds available for divorce.
- (b) Critically explain uniform civil code with relevant case laws.
- (c) Explain the term partition and explain partial partition and reopening of partition.
- (d) Explain natural guardian of a Hindu minor. State their powers.
- (e) Explain the requisites of a valid adoption under Hindu Adoption And Maintenance Act 1956.
- (f) Explain the position of karta in a Hindu joint family and enumerate in detail the powers of a karta ?

TURN OVER